

Evokace aneb co bychom si přáli my (45 minut)

Projděte zahradou (na sezení venku asi není úplně nejvhodnější počasí) a zamyslete se nad tím, co je pro vás v zahradě důležité, a co byste v ní chtěli vylepšit či nově vybudovat pro sebe, své spolužáky nebo ostatní obyvatele zahrady. Zvažte následující otázky: Kde jsou a jaké jsou zdroje vody? Ve kterých částech se pěstuje jídlo? Jak na zahradu přilákat víc motýlů/ptáků či ještěrek? Kolik je zde kompostovacích míst? Kolik je na zahradě rozmanitosti v druzích zeleniny, ovocných stromů, divokých koutků, zvířat? Jak zahradu předělat tak, aby se nám tam dobře učilo (máme si kam sednout) nebo aby si žáci mohli užít přestávku venku (jsou tu zákoutí, kde se dá schovat, kde si hrát?)?

Všechny nápady a podněty na změny v zahradě pak napište na tabuli. Každý ve skupině pak má tři body, které může přidat k nápadům podle toho, jak se mu líbí. Tak by se nám mělo vyčísřit, co je pro nás nejdůležitější. Je ale možné, že to ve výsledku bude autodrom, nebo stáje pro jednorozce. Jiným symbolem, třeba sluníčkem, označte ty nápady, které vám přijdou realizovatelné. Nakonec zkuste, jestli nápady splňují kritéria permakulturní etiky. Má daná věc potenciál z hlediska PÉČE O ZEMI (pomůže to nějak přírodě nebo jí to alespoň neublíží?), PÉČE O LIDI (má to v poměru k nákladům dostatečný užitek pro nás?), SPRAVEDLIVÉ DĚLENÍ A SDÍLENÍ (bude mít z dané věci užitek i širší okolí nebo budoucí žáci školy?). To je věcí k zamyšlení a to jsme jen jednou skupinou v rámci školy.

Nakreslete základní skicu zahrady a orientujte ji severem nahoru.

Doplňte do mapky tyto prvky: hranice pozemku, školu, ostatní důležité budovy, zeleninové záhony, stromy (máte na zahradě ovocné stromy?), příbytky a krmítka pro zvířata, zdroje vody (i nádrž na vodu, sudy, rybník), řešení odpadu, cesty a ploty. Jinou barvou pak vyznačte navrhované změny, pokud je jich více, vytvořte malbu své vysněné zahrady na jiný papír. Uvažujte nad malými změnami s velkým dopadem, využívejte kombinace rostlin, upřednostněte biologické zdroje před technologickými a chemickými, spolupracujte s přírodou a nebojujte s ní.

Uvědomění aneb chtějí všichni ve škole to co my? (45 minut)

Vámi získané informace i plánek navrhovaných změn vystavte viditelně ve škole a dejte k tomu papír na připomínky a další návrhy. Vytvořte si dotazník k zahradě (papírový nebo třeba přes google) a zkuste s ním obejít školu – vysvětlete, co jste o zahradě zjistili, jak byste ji chtěli upravit a zjistěte, co si kdo o zahradě myslí, jak jí využívá a jak by si představoval její vylepšení. Nezapomeňte nejen na ostatní žáky školy, ale i na učitele, vedení a školníka. Zpracujte zjištěné – souhlasí ostatní s vašimi návrhy? Potvrdily se vaše hypotézy? Doporučujeme zpracovat data do hranata po vzoru pana Alberta Humphreye.

Reflexe (45 minut)

Pan Humphrey v šedesátých letech sestavil statistickou analýzu, která je dnes obecně známá jako SWOT. Jedná se o zkratku počátečních písmen anglických slov Strengths, Weaknesses, Opportunitues, Threats. Silné stránky, slabé stránky (vlastnosti daného místa, možnosti školy), Příležitosti a Hrozby (vnější vlivy). Zapsané v tabulce to vypadá takto:

	POMOCNÉ (k dosažení cíle)	ŠKODLIVÉ (k dosažení cíle)
VNITŘNÍ (atributy organizace)	STRENGTHS (silné stránky) <ul style="list-style-type: none"> • • • • • • • • • • • 	WEAKNESSES (slabé stránky) <ul style="list-style-type: none"> • • • • • • • • • • •
VNĚJŠÍ (atributy prostředí)	OPPORTUNITIES (příležitosti) <ul style="list-style-type: none"> • • • • • • • • • • • 	THREATS (hrozby) <ul style="list-style-type: none"> • • • • • • • • • • •

Pokud je naším cílem přírodní zahrada s pestrou škálou druhů, která bude také příjemná pro nás a užitečná pro výuku, jednotlivé části čtverce vypadat třeba takto:

silné stránky: velikost pozemku, vzrostlé stromy, ochota ředitele k financování změn ...

slabé stránky: nedostatečný zdroj vody, málo keřů, neochota školníka dělat věci jinak ...

příležitosti: pomoc ze strany některých rodičů, podání grantu, vznik parku v sousedství ...

hrozby: hustota dopravy v okolí, stavba hřiště, vandalismus, změna vedení školy ...

Vyplněná tabulka vám pomůže uvědomit si, co je v danou chvíli v zahradě dobré. Co je dobré zachovat a případně ještě hodnotit, co naopak potřebuje změnu a zároveň mám-li k té změně prostředky uvnitř školy, nebo se budu muset poohlédnout jinde.

V září jsme na semináři k tématu roku Zahradní bomba vymysleli například tyto změny na zvýšení biodiverzity v zahradě, třeba pro vás bude nějaký návrh inspirativní: dát na zahradu hromadu roští, mrtvé dřevo či starý kmen, kameny, vytvořit jezírko, zasázet různě vysoké keře a stromy, nezapomenout na jedlé keře, budky, pítka a krmítka pro ptáky. Udělat lze hmyzí domeček, kompost, vyvýšené záhony. Biodiverzitě pomůže, pokud zasejete květiny a část trávníku nebudete sekat.

Přemýšlejte, co můžete získat zdarma – rostliny od zahrádkářů, kmen od lesníků, věříme, že když budete o svých plánech informovat všechny ve škole, určitě se najdou řešení, která jste ani nečekali – velké změny totiž podle nás v TEREZE začínají od nejmenších a dohromady uděláme víc než sami. Změňme tedy zahradu na příjemnější pro člověka, rostliny i živočichy společně!

P.S.:

V únoru se společně podíváme na to, jak změnou zahrady projít a naplánovat ji. Pomůže nám teorie změny i metodika Ekoškoly, těšte se..